

Історія

УДК94(477)«Ляскоронський»:930.1.

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17066500>

**Історіографічний потенціал студентських робіт Володимира та Василя
Ляскоронських**

Соколова Наталія Дмитрівна,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет фізичного виховання і спорту України,
Україна, Київ, <https://orcid.org/0000-0002-5393-8567>

Олексин Ігор Ярославович,

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6650-627X>

Прийнято: 17.08.2025 | Опубліковано: 31.08.2025

Анотація. Брати Володимир та Василь Ляскоронські – українські професійні історики, які залишили значний науковий доробок із вітчизняної та всесвітньої історії. Випускники історико-філологічного факультету Університету Св. Володимира, які в студентські роки активно займалися дослідницькою роботою, автори наукових праць, нагороджених золотою та срібною медаллю. Однак, студентський період їх життя вивчали мало, а студентська спадщина залишилась поза увагою істориків. Мета дослідження

– проаналізувати студентські роботи братів Ляскоронських, визначити їх історіографічний потенціал. Методологічну основу дослідження склали загальнонаукові принципи – історизму, об'єктивності, системності. В статті застосовано аналітичний, описовий, порівняльно-історичний методи. Проведений аналіз праць братів-істориків засвідчив, що студентські роботи написані на високому науковому рівні і частково їх положення не втратили актуальності і в наш час.

Володимир Ляскоронський залишив по собі твори джерелознавчого характеру. Всі роботи мають однакову структуру, де студент намагався викласти коротку біографію автора джерела, охарактеризувати основні події, описані в досліджуваних працях і визначити їх достовірність.

Василь Ляскоронський в студентські роки під керівництвом В. Антоновича дослідив історію виникнення українського козацтва та представив роботу з регіональної історії, присвячену Переяславиці давньоруської доби. Срібну медаль Василь Григорович отримав за твір, де детально викладаються події першого етапу протистояння католиків та гугенотів у Франції XVI ст. Вже в ці роки історик використовував улюблений ним метод аналогії для заповнення історичних пробілів. Аналізовані в статті студентські твори братів Ляскоронських заслуговують на їх оприлюднення і демонструють високий рівень фахової підготовки їх авторів.

Ключові слова: Володимир Ляскоронський, Василь Ляскоронський, студентські роботи, медалі, Університет Св. Володимира.

The historiographical potential of Vladimir and Vasily Lyaskoronsky's student works

Nataliia Sokolova,

Associate Professor at Social and Humanitarian Disciplines Department,
National University of Ukraine on Physical Education and Sport,
PhD in History, Associate Professor, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-5393-8567>

Igor Oleksyn,

Associate Professor at Social and Humanitarian Disciplines Department,
National University of Ukraine on Physical Education and Sport,
PhD in Philosophy, Associate Professor, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6650-627X>

***Abstract.** Brothers Volodymyr and Vasyl Lyaskoronskyi were Ukrainian professional historians who left behind a significant body of work on national and world history. Graduates of the Faculty of History and Philology of St. Vladimir's University, who were actively involved in scientific work during their student years, they are authors of scientific works awarded with gold and silver medals. However, their student period has been little studied, and their student legacy has been overlooked by historians. The aim of the study is to analyse the student works of the Lyaskoronsky brothers and determine their historiographical potential. The methodological basis of the study was formed by general scientific principles – historicism, objectivity, and systematicity. The article uses analytical, descriptive, and comparative-historical methods. An analysis of the works of the historian brothers has shown that their student works were written at a high scientific level and that some of their positions remain relevant today.*

Volodymyr Lyaskoronsky left behind works of a source-studying nature. All works have the same structure, where the student tried to present a brief biography of the author of the source, characterize the main events described in the studied works, and determine their reliability.

During his student years, under the guidance of V. Antonovich, Vasyl Lyaskoronsky researched the history of the emergence of the Ukrainian Cossacks and presented a work on regional history devoted to the Pereyaslav region in the Old Russian period. Vasyl Grygorovych received a silver medal for his work, which details the events of the first stage of the confrontation between Catholics and Huguenots in France in the 16th century. Already in those years, the historian used his favorites method of analogy to fill in historical gaps. The student works of the Lyaskoronsky brother's analyzed in the article deserve to be published and demonstrate the high level of professional training of their authors.

Keywords: *Volodymyr Lyaskoronsky, Vasyl Lyaskoronsky, student works, medals, St. Volodymyr University.*

Постановка проблеми. В сучасній українській історіографії спостерігається тенденція до вивчення професійної діяльності та творчого доробку вчених, як визначних так і маловідомих, чії імена незаслужено зникли із наукового обрію. Дана стаття є спробою дослідження студентської спадщини знаного українського історика й археолога Василя Ляскоронського та його менш відомого старшого брата, ученого-медієвіста Володимира Ляскоронського. Обидва випускники історико-філологічного факультету Університету Св. Володимира, які з різницею у два роки здобули фахову освіту під керівництвом відомих професорів закладу: Володимир навчався впродовж 1878-1882 рр., Василь перебував у лавах студентства з 1880 по 1885 рр. Навчання братів на одному факультеті з невеликою різницею, однакова перша літера імені призвели до того, що деякі дослідники приписують авторство

робіт Володимира Ляскоронського його брата. В наукових розвідках та на просторах інтернету можна дізнатись про один із перших студентських творів Василя Ляскоронського «Етнографія за Адамом Бременським», відзначений золотою медаллю, справжнім автором якого був Володимир [1, с. 67-68]. Також, перу Василя Ляскоронського помилково приписують роботу «Філіп Август і його відношення до міст», написану старшим братом [2; 3]. Слід наголосити, що в студентські роки брати Ляскоронські активно займались науковою роботою, залишив значну кількість творів, які і є основним об'єктом дослідження.

Варто зазначити, що студентський науковий доробок братів Ляскоронських і досі зберігає свою актуальність і потребує детального вивчення та залучення до наукового обігу. Актуальність дослідження студентського наукового доробку Володимира Григоровича та Василя Григоровича зумовлена потребою у з'ясуванні місця та ролі їх наукової спадщини в українській історіографії та введенням до наукового обігу нових архівних джерел.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Біографічні дані та наукова спадщина Василя Ляскоронського неодноразово ставали об'єктом вивчення українських істориків. Досить детально висвітлено життєвий і творчий шлях Василя Григоровича в статтях О. Ситника [4; 5]. З ніжинським періодом життя вченого знайомить А. Остряк [6]. Дослідниця А. Яненко виклала інформацію про вшанування пам'яті Василя Ляскоронського в археологічному співтоваристві УСРР в 1920-30-х рр., тим самим сприяла кращому розумінню особистості вченого, проаналізував спогади його колег [7]. В. Корнієнко надав ґрунтовну інформацію про дослідження Василем Григоровичем Золотих воріт у світлі Всеукраїнського археологічного комітету в 1926-1927 рр. [8]. Автором низки робіт, приурочених життю та аналізу наукової спадщини Василя Григоровича, є Д. Гордієнко [9; 10]. На громадській та педагогічній діяльності

історика сконцентрувала увагу Я. Примаченко [11]. Київська дослідниця О. Тарасенко здійснила історіографічний огляд персоналії Василя Ляскоронського [13]. В роботі Ф. Андрощука прослідковується науковий шлях Василя Ляскоронського, починаючи від студентських років і завершуючи його професійною діяльністю на посаді професора [23]. Нам вдалось віднайти лише одну роботу, присвячену науково-професійній діяльності Володимира Ляскоронського. В статті І. Орищенко надається аналіз медальної та магістерської робіт історика [12].

Зазначені дослідження персоналій братів Ляскоронських сучасними українськими істориками підтверджують, що життєву та наукову спадщину науковців досліджували мало. Особистості Василя Григоровича та Володимира Григоровича потребують всебічного, системного вивчення, осмислення й популяризації в українській історіографії ХХІ ст.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність значного історіографічного матеріалу, що стосується біографічного та творчого шляху братів Ляскоронських, поза увагою дослідників залишилось студентське наукове надбання вчених (реферати, курсові), яке зберігається у 16 фондів Державного архіву міста Києва.

Формування цілей статті. Мета дослідження – провести аналіз студентських робіт, написаних під керівництвом знаних вчених та викладачів Університету Св. Володимира Ф. Фортинського, В. Антоновича, І. Лучицького, українськими істориками Володимиром та Василем Ляскоронськими. Методологічну основу публікації склали діалектичний метод, метод аналізу та синтезу, а також порівняльний метод, за допомогою яких проаналізовано зміст студентських наукових робіт братів Ляскоронських.

Виклад основного матеріалу дослідження. В 1878 р. Володимир Ляскоронський став студентом історико-філологічного факультету Університету Св. Володимира. Йому пощастило слухати лекції В. Антоновича,

В. Іконникова, І. Лучицького. Студентський науковий доробок Володимира Григоровича становить три праці джерелознавчого характеру.

В 1879 р. Володимир Ляскоронський підготував напівкурсний твір, присвячений аналізу історико-мемуарного твору православного шляхтича Якіма Єрлича (1598-1674). Автор чітко окреслив мету роботи, а саме: аналіз текстів, які прямо чи побічно відносяться до подій руської історії [14, арк. 2 зв.-3]. Частина роботи присвячена біографічним даним Я. Єрлича, який став свідком буремних подій, що відбувались на території України під час національної революції 1648-1676 рр. Студент намагається визначитися із місцем проживання Якіма під час Хмельниччини [14, арк. 6 зв.]. На основі літопису Єрлича, В. Ляскоронський робить висновок, що місцем перебування Якіма впродовж 1653-1669 рр. є Волинь, ймовірніше місто Дубно [14, арк. 9]. Студент безуспішно намагався визначитися із джерельними матеріалами на основі яких було написано літопис.

Не оминув увагою студент і політичні погляди літописця, вказуючи на його рівень освіти та приналежність до шляхетного стану. На думку Володимира Григоровича, роботу Єрлича не можна вважати повністю достовірною та об'єктивною через його негативне ставлення до козаків та селян. Упередженість Якіма збільшила ризик отримання недостовірної інформації про тогочасні події [14, арк. 12].

Студент критично ставиться до подій, описаних у літописі. Піддає сумніву наявність 40000 козацького війська під час Хотинської битви; детально аналізує інформацію про відносини гетьмана Б. Хмельницького та сенатора А. Кисіля; описує жорстоке придушення гетьманом П. Тетерею повстання полковника Паволоцького полку І. Поповича; дефінує достовірність інформації щодо повстання овруцького полковника В. Децика. Ступінь надійності джерела визначає за допомогою співставлення свідчень із

результатами досліджень істориків та іншими козацькими літописами (Самовидця, Грабянки).

Нажаль, робота позбавлена узагальнюючих висновків. Також, слід відмітити наявність певних недостатньо аргументованих положень, коли автор готовий повірити у достовірність фактів, викладених у літописі лише через детальний опис подій.

В 1881 р. третьокурсник підготував роботу «Ожар і його мемуари», присвячену спогадам секретаря французької королеви Марії-Антуанетти Ж.-М. Ожару, виданими у Франції в 1866 р. За відсутності історіографічного матеріалу, автор робить спробу здійснити комплексний аналіз джерела. Перші аркуші твору присвячені біографії Ж.-М. Ожара, складеної студентом на основі самих спогадів. В. Ляскоронський значну увагу приділяє характеристиці особи француза в контексті його біографічних даних, світогляду та основних етапів життя. Автор відзначає щирість і правдивість мемуарів [15, арк. 4]. При цьому підкреслює, що монархічні погляди Ж.-М. Ожара не дозволили йому в повній мірі оцінити значення економічних реформ А.-Р.-Ж. Тюрго, Ж. Неккера [15, арк. 14]. Студенту імпонують спроби француза надати правдиву характеристику придворних Людовика XVI, звинувачених у марнославстві лише через своє походження [16, арк. 7].

Особливу увагу студент присвятив аналізу мемуарів, що відносились до передреволюційних подій (1774-1789 рр.) у Франції. Він детально описує події тих років, опираючись на роботу Ж.-М. Ожара, намагаючись дати власну оцінку парламентській історії Франції, часто не погоджуючись із секретарем королеви. Слід відзначити, що даний студентський твір В. Ляскоронського є повністю самостійною роботою, що містить авторські висновки, однак, в ній присутні стилістичні помилки, виправлення, частково закреслена інформація, що робить працю складною для сприйняття.

В цей же час Володимир Ляскоронський під керівництвом Ф. Фортинського написав і подав на конкурс роботу «Етнографія за Адамом Бременським». За рішенням Ради університету конкурсанта нагороджено золотою медаллю та правом на отримання ступеня кандидата без підготовки спеціальної наукової роботи.

Це ще одна робота джерелознавчого характеру, де предметом дослідження стали етнографічні відомості римо-католицького хроніста XI ст. А. Бременського, написані на замовлення гамбурзького архієпископа Адальберта. Твір відповідає структурі попередніх робіт автора, де на початку подаються короткі відомості про хроніста та джерельну базу, яка лягла в основу «Етнографії». Володимир Григорович відмічає, що А. Бременський був людиною освіченою для свого часу, наділений величезною пам'яттю, у вищій мірі достовірний і досить обізнаний. Завдяки військовій службі у Швеції, даним від мореплавців, купців та місіонерів, Адам добре знався на таких країнах як Данія, Швеція і Норвегія [17, с. 6-7].

В роботі автор детально висвітлює місце проживання, особливості матеріального та духовного розвитку полабських слов'ян та народів Скандинавії. Значну увагу студент звернув на проблему розселення слов'янських племен в межиріччі Одери та Ельби та їхню боротьбу проти німецьких феодалів [17, с. 10-24]. Як і в попередніх дослідженнях В. Ляскоронський намагається визначити достовірність свідчень хроніста за допомогою порівняння з археологічними джерелами та історіографічними роботами П. Шафарика, О. Гільфердінга та О. Котляревського. Варто зазначити, що при вивченні джерельної бази твору А. Бременського, студент зазначає, що усні відомості мореплавців, купців і данського короля Свена Естритсона викликають більшу довіру, а ніж писемні свідчення Марціана Капелли і Соліна, які опираються на більш легендарні розповіді [17, с. 5-7].

Автор здійснив кропітку роботу, намагаючись виправити неточності у географічних назвах та етніміах. Слід наголосити, що дана робота довгий час залишалась однією з найкращих джерелознавчих досліджень твору Адама Бременського.

Після закінчення університету, Володимир Григорович присвятив свій час викладацькій діяльності, спочатку в закладах середньої освіти Києва, а після захисту магістерської дисертації, обіймає посаду приват-доцента Університету Св. Володимира, де викладатиме курси, присвячені історії середньовічної Європи.

В 1880 р. студентом історико-філологічного факультету Університету Св. Володимира став молодший брат Володимира Ляскоронського Василь. Одночасно юнак відвідує лекції на медичному факультеті і, навіть, має намір перевестися сюди навчатись. Вагому роль у рішенні Василя Григоровича продовжувати отримувати історичну фахову підготовку відіграв В. Антонович – видатний вчений та громадський діяч, популяризатор української історії, засновник т.зв. «київської школи», представники якої заклали підвалини сучасної вітчизняної історичної науки. Ще в шкільні роки майбутній історик неодноразово від вчителя лубенської гімназії Ф. Камінського та старшого брата чув розповіді про видатного вченого, талановитого та надзвичайно працьовитого, великого знавця краю історії, археології та етнографії, а до того ще переконаного українофіла і ліберала [18, с. 293]. Однак, довгоочікувана зустріч відбулась лише через рік, коли професор повернувся до Києва з закордонного відрядження. Василь Григорович із захватом описує свої враження від лекцій Володимира Боніфатійовича [18, с. 294-295]. Імпонували юнаку і міжособистісні відносини викладача зі студентами. Особливо уважним професор був до тих, хто починав працювати на науковому ґрунті. В. Антонович уважно ставився до учнів, наділяв книжками, надавав необхідні вказівки, поради, довідки. Молодь отримала можливість чимало часу

проводити у фондах університетської бібліотеки та музеї стародавності [18, с. 298]. Крім того, Володимир Боніфатійович залучав юнаків до роботи в Центральному архіві давніх актів, Нумізматичному та Археологічному музеях університету. Саме під час роботи в даних установах, Василь Григорович зацікавився спеціальними історичними дисциплінами, а саме: археологією, нумізматикою, етнографією, палеографією тощо. В своїх спогадах вчений буде згадувати про особливе вміння вчителя використовувати свої знання і навички у природничих науках під час дослідження історичних загадок, що сприяло виробленню правильного наукового методу, ґрунтованого на строгій, всебічній перевірці й критиці досліджених фактів або явищ [19, с. 342].

Під керівництвом професора В. Антоновича В. Ляскоронський написав декілька історичних творів, один із яких удостоївся золотої медалі. У 16 фондів Державного архіву міста Києва зберігається частина роботи «Короткий нарис виникнення і першого часу існування Запорізької Січі».

Значна увага в праці приділена неоднозначній ролі польської шляхти у процесах формування українського козацтва. Автор наголошує на постійних спробах польської еліти повністю підпорядкувати собі всі верстви населення і відсторонити їх від участі в політичному житті країни. На думку дослідника, полякам, на відміну від європейських феодалів, доводилось не лише підкорювати непривілейовані верстви населення, а й приводити їх до одного віросповідання та постійно відбиватись від зазіхань Москви, де домінувало православ'я [20, арк. 2-2 зв.]. Студент переконаний, що вдала спроба ополячення руської еліти не дозволила в повній мірі встановити контроль над українським (малоросійським) населенням. Лише закріпачення селян дало б змогу вирішити дану проблему [20, арк. 4].

Студент детально зупиняється на проблемі становища українського селянства в період польського панування. Опираючись на праці історика М. Іванішева, автор припускає існування общинного землеволодіння на

території Південно-Західної Русі, яке і намагались зруйнувати польські феодали [20, арк. 8]. В. Ляскоронський припустив, що саме община сприяла консолідації українського народу [20, арк. 17].

В роботі досить детально описується процес поступового закріпачення селянства. Посилення експлуатації населення польською шляхтою призводить до відтоку населення не небезпечні території, що межували з татарами та сприяли виникненню нових міст та містечок: Хмільник, Корсунь тощо. Колонізацію козаками нових степових територій В. Ляскоронський прив'язує до спроби населення зберегти общинний лад [20, арк. 18].

При написанні роботи студент користувався працями В. Антоновича, М. Костомарова, Я. Новицького. Василь Григорович намагається робити власні висновки, опираючись на новітні дослідження істориків. Варто відмітити, що автор за відсутності необхідного джерелознавчого матеріалу, намагався заповнити прогалини шляхом використання методу аналогії з фактами, які він запозичував із всесвітньої історії. Подібний метод В. Ляскоронський використовуватиме і під час написання магістерської дисертації до якого критично поставляться рецензенти [21, с. 11].

В. Ляскоронський в сучасній історіографії вважається представником київської історичної школи В. Антоновича. Слід відзначити, що в студентські роки Василь Григорович, на відміну від інших учнів Володимира Боніфатійовича, не отримав медаль за роботу з регіональної історії. Лише в 1899 р. під керівництвом В. Антоновича була написана і захищена магістерська праця на тему: «Історія Переяславської землі з давніх часів до половини XIII ст.», що методологічно відповідала традиціям школи. В «Університетських відомостях» опубліковано досить позитивну рецензію на дану роботу В. Антоновича та П. Голубовського. Професори відмітили вдалий самостійний нарис із топографії краю, розділ про давнє населення Переяславщини. Однак, рецензенти негативно віднеслись до використання автором методу аналогії,

довгих екскурсів, що не відносились до об'єкту дослідження [21, с. 14]. Незважаючи на недоліки, робота двічі перевидавалась (1897 і 1903 рр.) та довгий час вважалась однією з найгрунтовніших з історії Переяславської землі.

Необхідно зазначити, що В. Ляскоронський як відданий учень В. Антоновича, котрий на XI Археологічному зїзди закликав під час обговорень використовувати різні слов'янські мови, вирішив доповідати українською під час захисту дисертації. Це рішення викликало незадоволення у проросійської професури, які задавали провокаційні питання та більше години радились щодо подальшої долі науковця. Декан історико-філологічного факультету Т. Флоринський та професор В. Іконников, незважаючи на позитивний результат захисту, вимагали від В. Антоновича гарантій, що молодий вчений не претендуватиме на викладацьку діяльність в Університеті Св. Володимира [22, с. 372]. Не дивлячись на цей інцидент, в 1907 р. Василь Ляскоронський обіймає посаду приват-доцента на кафедрі російської історії в Університеті Св. Володимира. Сучасний дослідник Ф. Андрощук, який детально проаналізував епістолярну спадщину історика, сумнівається у вищезазначених подіях, наголосив, що всі листи, в тому числі в В. Антоновичу, написані російською мовою, а українську мову В. Ляскоронський сприймав як народну мову, на якій розпочне писати лише в 20-х рр. ХХ ст. [23, с. 164].

Срібну нагороду Василь Григорович спромігся отримати в 1885 р. за кандидатську роботу «Політичні зібрання і політична організація кальвіністів у Франції в XVI ст.», написану під керівництвом професора І. Лучицького. Це єдина наукова робота Василя Григоровича, що стосується проблем всесвітньої історії. Дана праця чітко не структурована. Умовно можна виділити вступну частину, де автор зазначав, що ще з XII ст. представники різних верств населення намагались захистити свою незалежність, боролися проти спроби французьких монархів централізувати країну [24, Арк. 6]. Однією із основних причин наростання повстанського руху у Франції дослідник визначає

політичний курс монархів на ліквідацію автономних прав провінцій. У цьому протистоянні менш розбещена провінційна еліта вимагала проведення реформ. Соціальним підґрунтям повстань на півдні Французького королівства стали представники аристократії, буржуазії, яка все більше мала тісні родинні стосунки з дворянством та селянство, котре намагалось захистити общинний устрій [24, арк. 11-14].

В. Ляскоронський чітко окреслює зв'язок між падінням авторитету римо-католицької церкви та змінами в соціальній та політичній сфері країни. Автор наголошує, що поширенню ідей кальвінізму у Франції сприяла слабкість позицій короля Карла IX та застосування репресивних заходів проти протестантського руху (едикти 1545, 1551 рр.), які допомагали консолідації руху [24, арк. 26]. Прихильність частини аристократії до кальвінізму дослідник пояснює намаганням побороти непомірний вплив на політику країни родини Гізів, результатом якого стала Амбюзська змова 1560 р. [24, арк. 28].

На думку Василя Григоровича, гугенотський рух у Франції носив більш соціально-політичний характер, а ніж релігійний. Про це свідчать рішення, що приймалися на політичних зібраннях щодо організації оборони чи запровадження власної податкової системи [24, арк. 36-61].

При збереженні відданості королівській владі, протестанти розбудували власну політичну систему, де поряд із королем мали правити вождь та спеціальна рада, повноваження яких так і не були чітко окреслені [24, арк. 41]. На прикладі провінції Лангедок автор продемонстрував роботу новостворених органів цивільної та військової влади, диференційованої податкової системи, соціальної сфери, що передбачала пенсійне забезпечення та безкоштовну освіту [24, арк. 45-55]. В роботі детально описується протистояння антикатолицького союзу та католицької ліги впродовж 60-х рр. XVI ст. Слід відзначити, що медальний твір В. Ляскоронського охоплює лише перший період гугенотських війн у Франції і завершується подіями 1570 р. На думку

дослідника Д. Гордієнка, Василь Григорович у своєму дослідженні фактично деталізує і розкриває VI розділ монографії наукового керівника І. Лучицького «Політичні теорії кальвіністів і спроби політичної організації» [10, с. 160-161].

Незважаючи на досить позитивний відгук на сторінках «Університетських відомостей» на конкурсний твір В. Ляскоронського, де рецензент вказав, що автору довелося багато попрацювати над сирим матеріалом (скоріш за все, це неопубліковані архівні матеріали, привезені Іваном Васильовичем під час відрядження до Франції), конкурсант отримав лише срібну нагороду, поступившись золотом студенту В. Клячіну [25, с. 12]. Слід відзначити, що робота написана на високому науковому рівні, хоча і дещо перевантажена деталізацією певних подій.

Подальша доля вченого пов'язана з м. Ніжин, де він активно займався викладацькою роботою в історико-філологічному інституті. З 1922 р. і до самої смерті В. Ляскоронський присвятив себе науковій роботі у Всеукраїнській академії наук.

Висновки. Отже, під час навчання на історико-філологічному факультеті Університету Св. Володимира брата Володимир та Василь Ляскоронські активно займалися науковою роботою. Володимир Григорович залишив по собі низку праць джерелознавчого характеру. Усі роботи написані з використанням однакового структурного принципу, а саме: коротка довідка про автора, джерельна база досліджуваного твору, аналіз змісту (в переважній більшості, що стосується руської історії) та верифікація джерела.

Василь Ляскоронський зосередив увагу на дослідженні проблем української історії. Під керівництвом професора В. Антоновича написані праці з історії українського козацтва та регіональної історії часів Русі. В період студентства історик розпочав роботу над єдиним твором із всесвітньої історії, присвяченого гугенотським війнам у Франції XVI ст., за яку отримав срібну нагороду. Ще в студентські роки Василь Григорович використовуватиме метод

аналогії для заповнення білих плям в історичному процесі, за що неодноразово піддаватиметься критиці з боку колег. Варто наголосити, що науковий доробок братів Ляскоронських написаний на високому науковому рівні і частково не втратив своєї актуальності і в наш час.

Список використаних джерел

1. Івасюк В.С. Регіональна специфіка у становленні та розвитку історичної географії України XIX – початку XX ст.: дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії (в галузі історії): 0326 Історія та археологія. – Одеса, 2023. – 212 с.
2. Ляскоронський Василь Григорович (1859–1928) // Викладачі Ніжинської вищої школи. 1820–1920: Біобібліографічний покажчик / Автор-уклад. Л. В. Гранатович. – Ніжин, 1998. – С. 106.
3. Ляскоронський Василь Григорович (1859–1928) // Гранатович Л. В. Викладачі Ніжинської вищої школи. 1820–1920: Біобібліографічний покажчик. – 2-е вид., випр., доп. – Ніжин, 2001. – С. 121.
4. Ситник О. М. Василь Григорович Ляскоронський \ \ Український історичний журнал. – 1990. – № 2. – С. 88–99.
5. Ситник О. М. Василь Ляскоронський як археолог \ \ Перший Всеукраїнський археологічний з'їзд: матеріали роботи. Секція історія науки. Київ: ІА НАН України. – 2019. – С. 111–121.
6. Острянюк А. М. Василь Ляскоронський і Ніжинська вища школа // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2005. – Вип. 30: Культура Полісся та України в історичному, філологічно-мистецькому контексті / Відп. ред. і упоряд. Г. В. Самойленко. – С. 105–111.
7. Яненко А. «Сумуємо тяжкою втратою науки...»: вшанування смерті в археологічному співтоваристві УСРР другої половини 1920-х –початку 1930-х рр. // МІКС: Місто: історія, культура, суспільство. –2020. –Вип. 11 (4). –С.

288–297. –DOI:<https://doi.org/10.15407/mics2020.11.288>(дата звернення: 19.03.2025).

8. Корнієнко В. Дослідження Золотих воріт Василем Ляскоронським у світлі документів Всеукраїнського археологічного комітету у 1926–1927 рр. // Архіви України. –2023. –Вип. 4 (№ 337). –С. 142–156. – DOI:<https://doi.org/10.47315/archives2023.337.142> (дата звернення: 19.03.2025).

9. Гордієнко Д. С. Дві автобіографії Василя Ляскоронського (1909 – 1913) та його особова справа (1923) // Український археографічний щорічник. – 2013. – Вип. 18. – С. 654–678.

10. Гордієнко Д.С. Василь Ляскоронський та його дослідження з історії реформації у Франції \ \ Література та культура Полісся. Серія : Історичні науки. – 2017. – Вип. 88. –С. 151–163.

11. Примаченко Я. Наукова, педагогічна, громадська діяльність Василя Ляскоронського \ \ Грінченко – Сетон: міжнародний журнал молодих науковців, 2022, Вип. 4. – С. 77–86.

12. Орищенко І. Історичні студії Володимира Григоровича Ляскоронського (20.04.1858 – 21.05.1920) \ \ Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Історія. – 2018. – Вип. 1 (136). – С. 50–53.

13. Тарасенко О.О. Дослідження персоналії Василя Ляскоронського українськими істориками \ \ Вісник гуманітарних наук. – 2025. – № 7. – DOI:<https://doi.org/10.5281/zenodo.15525280> (дата звернення: 17.07.2025).

14. Державний архів міста Києва. – Ф. 16. – Оп. 471. – Спр. 294. – 44 арк.

15. Державний архів міста Києва. – Ф. 16. – Оп. 472. – Спр. 80. – 49 арк.

16. Державний архів міста Києва. – Ф. 16. – Оп. 471. – Спр. 276. – 7 арк.

17. Ляскоронский В. Этнография по Адаму Бременскому // Университетские известия. – 1883. – № 2. – С. 1–24; № 4. – С. 25–54.
18. Ляскоронський В. Спогади про проф. В.Б. Антоновича \ З іменем Святого Володимира. У 2 кн. \ Упор. В. Короткий, В. Ульяновський. – К., Заповіт, 1994. – Кн. 1. – С. 293–305.
19. Ляскоронський В. Володимир Боніфатійович Антонович, як археолог \ Син України: Володимир Боніфатійович Антонович. У 3 томах \ Упор. В. Короткий, В. Ульяновський. – К., Заповіт, 1997. – Т. 2. – С. 338–342.
20. Державний архів міста Києва. – Ф. 16. – Оп. 473. – Спр. 183. – 19 арк.
21. Рецензии на сочинения, представленные в факультеты для приобретения высших ученых степеней \ Университетские известия. – 1899. – № 7. – С. 1–22.
22. Мельник-Антонович К. Василь Григорович Ляскоронський (Некролог) \ II Записки Історично-філологічного відділу ВУАН. Праці історичної секції /за ред. акад. М. Грушевського та проф. О. Грушевського. – К., 1929. – Кн. XXIV. – С. 367–387.
23. Андрощук Ф. Від студента до професора (життя, кар'єра та епістолярій Василя Ляскоронського) // Eminentium. Ruthenica. – 2023. – Спец. вип. – С. 162–193.
24. Ляскоронский В. Г. Политические собрания и политическая организация кальвинистов во Франции в XVI веке. – К., 1885. – 90 с.
25. Краткая записка о состоянии императорского Университета св. Владимира в 1885 году, читанная в торжественном собрании 8 января 1886 года \ Университетские известия. – 1886. – № 1. – С. 1–22.